

Statens Forsøgsvirksomhed i Planteavl

1274. MEDDELELSE

78. ÅRGANG 20. MAJ 1976

Udgivet af
Statens
Planteavlsudvalg

Statens Forsøgsstation, Hornum, 9600 Aars.

Hypericum 'Hysan'

O. Bøvre og P. E. Brander

Afprøvning af kloner af *Hypericum*

I årene 1965-68 blev der ved Hornum foretaget indsamling af træagtige *Hypericum*, buske og halvbuske, dels fra planteskoler og dels fra botaniske samlinger.

Begrundelsen for indsamlingen var at opnå et kendskab til de anvendte sorter samt at undersøge, om der i botaniske kunne findes fornyelser.

I sommeren 1968 blev der i sortssamlingen i Hornum foretaget en udvælgelse af de bedste 27 kloner, som ved stiklinger blev opformeret til forsøg. Klonerne udplantedes i 1970 ved Hornum, tre planter pr. parcel, med fire fællesparceller.

Der udførtes registreringer af sorterens egenskaber i årene 1970-72 og der medvirkede en dommerkomité ved bedømmelserne.

Gruppering af træagtige *Hypericum*

De kloner, som er med i forsøget, tilhører forskellige arter, men de kan stort set grupperes indenfor tre grupper.

1. Storblomstrede arter, hvor blomsterne er iøjnefaldende, men frugterne er uden særlig prydværdi, f.eks. den dyrkede *Hypericum patulum* Thunb. Det er uklart, om det er denne eller andre arter, som dyrkes under dette navn.

2. Småblomstrende arter, hvor blomsterne er små og frugterne ikke særlig iøjnefaldende, f.eks. *Hypericum erectum* Thunb.
3. Fruktificerende arter, hvor blomsterne er små, f.eks. *Hypericum hircinum* L. og *Hypericum androsaemum* L.

Der råder en del uklarhed med hensyn til den korrekte navngivning, idet der er mange nærstående arter, synonymer og en del hybridkomplekser, efter at de er bragt sammen under dyrkning.

Selektion

Arterne med de dekorative frugter (gruppe 3) har hidtil kun været lidt anvendt i Danmark, men forsøget har vist, at der findes værdifulde kloner, som kan opfylde flere plantningsformål. I forsøget har der været medtaget otte kloner som tilhørende denne gruppe.

I 1972 godkendte dommergruppen og Klonkildeudvalget, at den bedste i forsøget af de fruktificerende kloner blev udvalgt og distribueret til producenterne. Den udvalgte klon adskiller sig fra nogle kloner ved at have større og mere iøjnefaldende frugter og fra andre ved, at frugterne har længere holdbarhed på planten, da de ikke ødelægges af frost som hos visse kloner.

Den udvalgte klon blev, i samarbejde med

Landbohøjskolen, identificeret som tilhørende en hybrid mellem arterne *Hypericum hircinum* og *Hypericum androsaemum*, og klonen har derfor ingen artsnavn, men har fået fantasinavnet 'Hysan'.

Morfologisk beskrivelse af 'Hysan'

Sorten 'Hysan' er en 75-100 cm høj busk med helt eller delvis forveddede skud, der dog næsten altid, i Danmark, fryser ned, så den vokser som en halvbusk. Væksten er kuplet, kompakt, med mange grene fra grunden, men få sidegrene. Skuddene er som unge grønne til rødlig, ældre skud er brunlige.

Bladene er halvstedsegrønne, de er ægformede til elliptiske. Fuldt udviklede blade er 8-9 cm lange, 4-5 cm brede. Oversiden er lysegrøn, og de er glatte på begge sider. Bladene afgiver ved berøring en kraftig, ram lugt.

Blomsterne er samlet i 3-15 blomstrende åbne stande, hvert skud afsluttes altid med en blomsterstand, men desuden findes ofte sidestilte stande fra de øverste bladpar. Blomsterne er enkle, med 5 gule kronblade, der udvendigt er svagt rødlig anløbne, bægerbladene er grønne, blomsterne er ca. 2,5 cm i diameter. Blomstringen foregår fra først i juli til sidst i september.

Frugten er en kapsel, som i begyndelsen er grøn, men i august farves den skinnende brun, senere brunsort og hen på foråret svagt grålig. Frugten er ca. 1,3 cm lang og 0,8 cm bred, ellipsoid afrundet mod både top og basis.

Beskrivelse af dyrkningsegenskaber

Sorten har i forsøget vist sig frosthjør, idet der ikke i de fem forsøgsår er registreret døde planter, men planterne fryser om vinteren ofte ned til grunden ligesom andre dyrkede *Hypericum*, og de unge planter kan være frostfølsomme og dø i strenge vintre.

Sorten er sund, idet der ikke er registreret væsentlige sygdomme, der forringer dyrkningsværdi eller virker skæmmende på blade og blomster.

'Hysan' har været udplantet under birketræer, og det er registreret, at den kan vokse i let

skygge, men blomster- og frugtrigdom nedsættes. 'Hysan' adskiller sig fra de normalt dyrkede blomstrende *Hypericum* ved sine dekorative brune frugter, som om efteråret er bløde, men hen på vinteren nærmest bliver tørre. De virker dekorative helt hen på foråret, hvor de bliver svagt grålige, før de falder af. Da grenene altid fryser noget tilbage, vil en beskæring hvert forår være nødvendig, såfremt planterne skal være dekorative.

Anvendelse

Hypericum 'Hysan' er beregnet til anvendelse som en blomstrende og fruktificerende busk til haver og anlæg og kan anvendes i smågrupper (3-5 planter), hække og større sammenhængende plantninger, f.eks. som bunddække under lette skyggeforhold. Sorten er endvidere velegnet til afskæring, især i frugtstadiet.

'Hysan' kan ikke erstatte de storblomstrende sorter, men må ses som et supplement til de hidtil anvendte *Hypericum*.

Formering- og produktionsvejledning

Formeringen af *Hypericum 'Hysan'* skal ske vegetativt, og dette sker let ved urteagtige stiklinger. *H. 'Hysan'* adskiller sig ikke fra andre lave *Hypericum* med hensyn til formering og produktion.

Modelforsøg

I foråret 1973 startede man på statens forsøgsstation, Hornum, opformeret af *H. 'Hysan'*, hvori der indgik nogle produktionsmodeller, som havde til mål at programmere produktionen af en standardvare.

Mange led af produktionen, som f.eks. produktion af stiklingemateriale, stikketidspunkt, stiklingetype, containerstørrelse, planteafstand, gødskning og overvintring blev søgt løst ved hjælp af en række mindre forsøg og ved at anvende *H. 'Hysan'* som forsøgsplante til igangværende vandings- og gødningsforsøg.

Disse undersøgelser har vist, at *H. 'Hysan'* er meget let at formere, og at produktionstiden kan afkortes væsentligt i forhold til traditionel produktion af *Hypericum*. Ved at stikke direk-

te i salgscontaineren og give gode vækstvilkår, kan 'Hysan' produceres på ca. 10 uger.

Standardplante

Følgende produktionsvejledning er baseret på urteagtige stiklinger produceret på friland.

Slutproduktet skal være en standardvare, en plante som anvendes til bunddække, hæk- eller massebeplantning samt opfylde følgende krav:

- planten skal sælges om efteråret med blade, blomster og frugter,
- planten skal være 30-40 cm høj,
- planten skal have 3-5 grene,
- planten skal produceres i 0,4 liter container,
- planten skal have friske rødder, som har gennemgroet dyrkningssubstratet og fastholder dette, samt have synlige rødder på substratets overflade.

Moderplante

Moderplanterne dyrkes på friland i moderkvarter. For at hindre selvsåning må frøstandene fjernes. En stor moderplante kan producere op til 200 stiklinger. For at få stiklinger af god kvalitet til uge 23 (første uge i juni) må moderplanten stå på et beskyttet areal og hele tiden passes med vand og gødning.

Formering

Når stiklinger tages, klippes skuddet helt ned til bunden. Alle urteagtige stiklinger med undtagelse af topstiklinger kan bruges. Der anvendes 1-internodie stiklinger. Stiklinger med brudte knopper kan også bruges, men er sideskuddene over 3 cm lange, klippes disse af.

Behandling med roddannerhormon påvirker ikke roddannelsesprocenten, som er over 95 % for ubehandlede, men 500 ppm IBA giver mere ensartet roddannelse og knobrydning.

Der stikkes to stiklinge 2-3 cm dybt i 0,4 l Grodanblok eller i 10 B pletter med spagnumstenuld blanding. Containeren stilles under tåge i kasser for at spare en arbejdsgang ved flytning af planterne fra formeringen og ud på containerbedet.

Før stikning tilvandes substratet grundigt med 0,5 ‰ Hornumblanding, og det samme

Hypericum 'Hysan', standardplante (basisplante)

gives som gødningsvand 3 gange ugentlig under roddannelsen. I uge 25 (14 dage efter stikning) tages tågen gradvis fra og lukkes i uge 26. Fra uge 26 gives gødningsvand daglig med 1,0 ‰ til afdrypning. Samtidig fjernes eventuel skygning for at akklimatisere planterne.

Produktion

I uge 27 (4 uger efter stikning) foretages en knibning for at gøre kulturen mere ensartet. Kun toppen af de længste skud fjernes samtidig med, at planterne flyttes ud på frilandsbed. Under og efter udflytningen må planterne beskyttes mod stærkt solskin, da de er følsomme for solskoldning. Beskyttelse, med f.eks. skygenet, er nødvendig i 4-6 dage efter udsætning.

Planterne sættes ud på standard containerbed med 33 planter pr. m². Gødningsvand tilføres planterne ved undervanding efter fast program, d.v.s. gødningsvand tilføres automatisk. Ved 2,0 mm fordampning vandes der med 2,2 mm 1,0 ‰ Hornumblanding.

Planterne er færdige til salg i uge 36.

Abonnement på meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlskontor, Kongevejen 79, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1976 25,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.

Trykt i 8.000 eksemplarer.